

Werkgroepleden

Arcadis	Jennifer Kolck/Aukje Beerens
ATKB	Pim Godschalk (voorzitter)
Aqua Terra Nova	Marije Langstraat/Margaret Konings
Buro Bakker	Wijnanda Hulsegge
Bureau Waardenburg	Jan Dirk Buizer
De Groene Ruimte	Tienke Springer (secretaris)
Econsultancy	Jeroen Driessen
ECOquickscan	Dimphina Riemer
Koenders & Partners	Martijn Perk
Laneco	Dirk van Pijkeren
Movares	Cornel van der Kooij
Regelink Ecologie & Landschap	Lucia Schat
Royal HaskoningDHV	Arend de Wilde
Tauw	Daan Dekker

Doelstellingen

- 1) Verder ontwikkelen huidige beoordelingsrichtlijnen BREEAM-NL onderdeel ecologie;
- 2) Ervaringen met BREEAM-NL uitwisselen tussen ecologen;
- 3) Gebruik van (ecologie in) BREEAM-NL stimuleren.

Bijeenkomsten

Het afgelopen jaar zijn tijdens twee bijeenkomsten van de werkgroep de volgende onderwerpen aan de orde gekomen.

9 maart 2017	Voortzetting werkgroep en motivatie deelname aan werkgroep besproken. Actiepunten uit vorige bijeenkomst (LinkedIn groep heractiveren, artikel schrijven, organisatie koffieochtend, ingekomen stuk Helpdesk Natuurlijk kapitaal besproken). Nieuwe voorzitter aangewezen. <i>Opkomst: 8 personen.</i>
21 september 2017	Brainstorm artikel 'natuurinclusief bouwen', invulling mini-event besproken. Update BRL Nieuwbouw besproken. <i>Opkomst: 10 personen.</i>

Resultaten

- Op 15 november 2017 vond het BREEAM-event "uitwisselen van en brainstormen over ecologie in BREEAM-NL" plaats, georganiseerd door leden van de BREEAM-NL werkgroep van het NGB. Circa 22 personen namen deel aan het mini-event. Het was een geslaagde middag, waarin verschillende personen ervaringen met ecologie in BREEAM-NL hebben gedeeld. De verslaglegging is bijgevoegd.
- Pim Godschalk is op 9 maart 2017 voorzitter geworden van de werkgroep.
- Op 9 maart 2017 is besloten om de werkgroep voort te zetten. De doelen zoals geformuleerd in de opdrachtformulering (2014) zijn nog actueel. De werkgroep heeft het idee dat de positie van de werkgroep bij de DGBC is versterkt sinds oprichting.
- De DGBC heeft ter informatie een document aan de werkgroep gestuurd. Dit document is op 9 maart 2017 besproken. Het document is opgesteld in opdracht van

Betreft: Jaarverslag werkgroep BREEAM-NL
Auteur: Tienke Springer
Controle: Pim Godschalk
Datum: 5 februari 2018

de Helpdesk Natuurlijk Kapitaal van de DGBC en het doel was om inzichtelijk te maken of ecologie in BREEAM-NL meer resultaatgericht gemaakt kan worden. In het document staan enkele suggesties om te komen tot een meer resultaatgerichte aanpak. Eén van de suggesties is om de werkgroep BREEAM-NL van het NGB te betrekken bij de verdere ontwikkelingen. De DGBC heeft aangegeven, door gebrek aan capaciteit, op dit moment de suggesties niet verder vorm te geven. Mogelijk speelt dit in de toekomst, bij de update van de richtlijnen, weer een rol.

Speerpunten 2018

- Contacten met DGBC voortzetten;
- Ervaringen uitwisselen tussen ecologen (tijdens overleggen?);
- Artikel 'natuurinclusief bouwen' schrijven en publiceren om succesvolle kansen te laten zien en veelvoorkomende 'fabels' te ontkrachten.

Wijziging werkgroepleden

- Karin Wopereis (Econsultancy) heeft zich afgemeld. Ze wordt vervangen door Jeroen Driessen.
- Tauw heeft aangegeven niet meer deel te nemen aan de BREEAM-NL werkgroep.
- Dimphina Riemer (ECOquickscan) heeft zich aangemeld voor deelname aan de werkgroep.

Verslag Mini-event Ecologie in BREEAM-NL: Uitwisselen van ervaringen en brainstormen

15 november 2017, Royal HaskoningDHV, Amersfoort

Op woensdag 15 november is vanuit de werkgroep 'BREEAM-NL' van het Netwerk Groene Bureaus het BREEAM mini-event 'Uitwisselen van en brainstormen over ecologie in BREEAM-NL' georganiseerd. Dit verslag is een impressie en samenvatting van de interessante middag met diverse sprekers.

Presentatie Arend de Wilde – Royal HaskoningDHV

BREEAM maakt het mogelijk om aantoonbaar rekening te kunnen houden met natuur en om dit te kwantificeren. Ook al zijn de ambities voor een locatie waarvoor men een BREEAM certificaat wil behalen voor Landgebruik en Ecologie heel hoog. Deze ambities moeten dan wel realistisch zijn. Niet elke locatie is geschikt voor het ambitie niveau dat de opdrachtgever heeft. De ecologische potenties van het bouwproject zijn namelijk sterk afhankelijk van de locatie en de ligging ervan. Stel jezelf de vraag: Wat hebben bestaande regionale populaties (dieren en planten) nodig om te groeien? Zoals voedsel en drinkplaatsen of verblijfplaatsen? Vaak geven kleine aanpassingen in het gebied al een positieve impuls voor de soorten. Bijvoorbeeld het aanleggen van een drinkplaats en modderplaats voor huiszwaluwen, het neerleggen van stronken hout voor insecten en zelfs het laten groeien van brandnetels op een dak kan al gunstig zijn voor insecten en daarmee andere soorten. Het gebied kan dan als stapsteen voor soorten worden gebruikt.

De uitdaging bij BREEAM en ecologie is altijd om met de architect en/of projectontwikkelaar over de lijst met voorgestelde maatregelen te onderhandelen. Vaak (niet altijd) wordt geprobeerd hier zoveel als mogelijk vanaf te snoepen, maar als je als ecooloog het gesprek aangaat valt er veel te winnen en wordt begrip gekweekt. Werk hierbij met voorbeelden zodat duidelijk is wat bedoeld wordt.

Presentatie Paul Zonneveld – Duurzaamheidscoach

Wat wij ons moeten realiseren is dat BREEAM zich afspeelt binnen de vastgoedwereld, een geld gedreven wereld. Via de Milieu-investeringsaftrek (MIA) en de Vamil in 2017 kunnen investeringskosten voor energiezuinige en milieuvriendelijke investeringen deels fiscaal worden afgetrokken van de fiscale winst en/of de investeringskosten vrij afschrijven. Dit is van toepassing bij gebouwen met BREEAM excellent/outstanding. Deze regeling is zeer interessant voor de initiatiefnemer.

Wat Paul Zonneveld als assessor opvalt, is dat we op een keerpunt staan. Enerzijds krijgt ecologie steeds meer aandacht in de samenleving. Anderzijds trekt de bouw met de groeiende economie weer aan, waardoor de prijzen weer enorm gaan stijgen en er weer vanuit een sterk geld-gedreven mindset wordt geredeneerd en gewerkt. Vanuit de vastgoedwereld werd LE in eerste instantie heel cynisch benaderd, wat geleidelijk gelukkig wel veranderd. Het onderdeel LE is vooral geland bij de opdrachtgevers, omdat er relatief makkelijk/goedkoop punten te behalen zijn voor ecologie in verhouding met andere onderwerpen. Inmiddels zijn er steeds meer gemeenten die BREEAM onderdeel uit laten maken van de omgevingsvergunning.

Paul zou graag zien dat ecologen een schaal in hun advisering gaan meenemen en de maatregelen in een context plaatsen. Dit betekent dat als een gebouw of terrein heel groot is, hier meer ecologische maatregelen getroffen moeten worden dan wanneer het om een klein gebouw gaat, waar (relatief) minder maatregelen getroffen kunnen worden. Een opmerking uit het publiek hierbij was dat dan veel verantwoordelijkheid bij de ecooloog komt te liggen. Waar ligt die grens precies?

Het grootste probleem bij ecologie is dat harde eisen over de te treffen maatregelen ontbreken. Ecologen zijn relatief 'soft' ten opzichte van andere facetten binnen BREEAM, daarnaast is ecologie ook niet zwart wit en moeilijk meetbaar. Bij het onderdeel geluid is dit bijvoorbeeld veel duidelijker en met metingen te onderbouwen. Daarom is de oproep aan ecologen om zakelijker te zijn in hun advies en niet zomaar maatregelen te laten afsnoepen. De assessor krijgt het rapport van de ecooloog voor zich en accepteert dit in principe vanwege de kundigheid van de ecooloog. Dit betekent als ecooloog dat je veel invloed hebt en de lijst met harde eisen ook hoog kunt inzetten. **De ecooloog moet resoluter optreden.** Een hiaat in dit verhaal is dat je als assessor geen mogelijkheid hebt om een second opinion te vragen.

Presentatie Gert-Jan Koopman – Heem & Mark Rotteveel – Ginkel Groep

Een mooi voorbeeld van een grootschalig BREEAM-project dat is uitgevoerd door van Ginkel Groep is het nieuwe duurzame distributiecentrum van Wehkamp in Zwolle. Dit gebouw en het terrein er omheen is met BREEAM excellent gecertificeerd. De tuin bestaat in de basis uit een gebiedseigen Heem-kruidenvegetatie met inheemse struiken en bomen. Daar overheen is een laag met functies gelegd die bijdragen aan biodiversiteit. Zo is er o.a. een insectenhotel geplaatst, een natuurlijke waterpartij gerealiseerd en is een zwaluwwand aangebracht.

Door HEEM is in samenwerking met Ginkel Groep en andere partners van Heem een BREEAM gids opgesteld waarin voor groen en ecologie tastbaar is gemaakt hoeveel het behalen van een credit in maatregelen kost. Daarbij is in deze gids inzichtelijk gemaakt welke maatregelen op welke wijze en locatie gerealiseerd kunnen worden aan/op/in het gebouw en het omliggende terrein. Dit document wordt waarschijnlijk begin 2018 uitgebracht.

Presentatie Arthur van Woersem – Ranox Natuuraannemer

Het leuke van BREEAM is dat je hier in het kader van ecologie nieuwe dingen kan proberen, in tegenstelling tot bijvoorbeeld mitigerende maatregelen die voortvloeien uit de Wet natuurbescherming en die bewezen effectief moeten zijn. Leuke anekdotes kwamen voorbij, waaronder het plaatsen van vleermuislokkers in een vleermuis kast. Of het ontwerp van een vleermuis kast door de architect en niet door de ecooloog, met hele goed bedoelde, aparte en niet werkbare constructies tot gevolg. De boodschap die hier uit gehaald kan worden, is om bij het opstellen van een rapportage specifiek aan te geven welke randvoorwaarden nodig zijn voor het doeltreffend aanleggen van voorzieningen. Als er bijvoorbeeld aanbevelingen gedaan moeten worden voor het plaatsen van een insectenhotel, specificeer dan hoe groot deze moet, welke locatie voor plaatsing het meest geschikt is, etc.

De sprekers werden na afloop door Dirk van Pijkeren bedankt voor hun bijdrage met een toepasselijk presentje, namelijk een insectenhotel.

Daarna was er een gezellige netwerkborel waarbij mensen de gesprekken onder het genot van een drankje konden voortzetten.

Iedereen dank voor de komst en de sprekers dank voor de bijdrage. Mogelijk tot ziens op een volgende bijeenkomst.

Namens de werkgroep BREEAM van het NGB,

Lucia Schat, Dirk van Pijkeren en Wijnanda Hulsegge